

biosferis

#06

Amalia Dumbravă
SIRFIDELE

Cristina Munteanu & Paul Hac
TRAFICUL CU SPECII PROTEJATE

Alina Ioniță
OAMENI PENTRU NATURĂ

Ana-Maria Pop & Răzvan Bătinaș
SOLUȚII LOCALE PENTRU
PROBLEME GLOBALE -
RESTAURAREA ECOSISTEMELOR
DE TURBĂRIE DIN ROMÂNIA

Un pic de elan

Instabilitatea politică a vremurilor noastre se manifestă în multe forme, iar un efect colateral, cel mai adesea trecut cu vederea, este impactul asupra conservării naturii. De la redefinirea priorităților economice până la neglijarea angajamentelor de mediu, peisajul protecției naturii pare să fie într-o continuă schimbare, nu întotdeauna în direcția potrivită.

SUA, care în continuare se prezintă drept campion al democrației și care, pe linia protecției mediului, consideră parcurile naționale ca „one of the best American ideas”, sunt repetente în ceea ce privește

implementarea acordurilor internaționale în general și cele de mediu în special. Pe fondul unui conservatism economic exacerbat în ultima perioadă, de-a lungul timpului, Acordul de la Paris, Protocolul de la Kyoto sau CBD au făcut obiectul neratificării, retragerii sau neimplicării. Concedierea a mai bine de 3.000 de lucrători de la US Forest Service și 1.000 de la National Park Service, principalele entități implicate în administrarea ariilor naturale protejate din SUA, sub pretextul reducerii cheltuielilor guvernamentale, reprezintă un indiciu legat de orientarea actualei administrații americane în privința protecției mediului.

Populația țărilor BRICS, inițial Brazilia, Rusia, China, India și Africa de Sud, cărora li s-au adăugat Egiptul, Etiopia, Indonezia, Iranul și Emiratele Arabe Unite, fără a mai socoti și cele 13 țări partenere, reprezintă 46% din populația lumii. De prisos a spune că acestea, indiferent de declarații, prioritizează creșterea economică și ignoră în mare parte cerințele și standardele occidentale privind mediul. Guvernele acestor țări preferă soluții economice rapide și profitabile pe termen scurt, ignorând efectele devastatoare

◀ Elan în Parcul Național Grand Tetons din Statele Unite ale Americii © Dan Dinu

◀◀ Oryx în Deșertul Namib © Dan Dinu

pe care acestea le pot avea asupra biodiversității și echilibrelor ecologice la nivel global.

Mai aproape de noi, în Uniunea Europeană, lipsa unei definiții clare a zonelor de protecție strictă, promovate prin Green Deal a permis interpretări variate, mai degrabă favorizând activitățile economice în detrimentul biodiversității. Această ambiguitate legislativă a fost exploatată de unele state membre pentru a justifica intervenții asupra unor habitate protejate, sub pretextul dezvoltării economice. Green Deal, o strategie (poate prea) ambițioasă care, dincolo de efectele pozitive la nivelul continentului, ar fi reprezentat un exemplu de „hai că se poate” pentru restul lumii, a fost contestată din varii motive.

Fermierii, afectați de cerințele asociate tranziției la o agricultură mai ecologică în ceea ce privește reducerea utilizării pesticidelor, de restricțiile privitoare la utilizarea terenurilor, eliminarea treptată a subvențiilor pentru combustibili fosili și creșterea costurilor, din perspectiva concurenței, nu tocmai loiale, făcută de produsele din Ucraina sau America de Sud, au fost printre primii și cei mai vocali contestatari. Războiul din Ucraina și absența gazului rusesc au adus în actualitate desuetele centrale pe cărbune, iar mobilitatea verde s-a văzut pusă în încercătură de tehnologii pubere, de o infrastructură anemică și de dependența de bateriile produse în China.

Cuprins

04 LUMEA BIOSFERIS

noutăți despre conservare și proiecte interesante

08 SIRFIDELE

polenizatorii necunoscuți

12 TRAFICUL CU SPECII PROTEJATE

Convenția CITES

16 OAMENI PENTRU NATURĂ

povești despre natură și oameni care ne inspiră

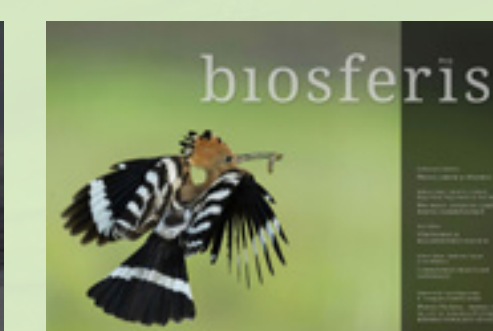
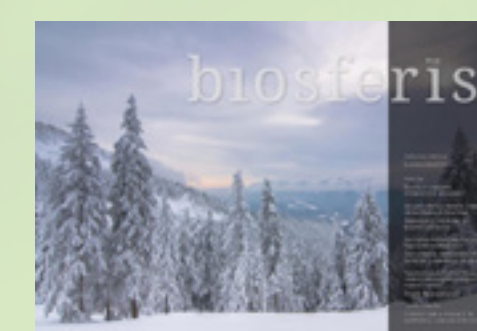
21 SOLUȚII LOCALE PENTRU PROBLEME GLOBALE

restaurarea ecosistemelor de turbărie din România

REVISTA BIOSFERIS

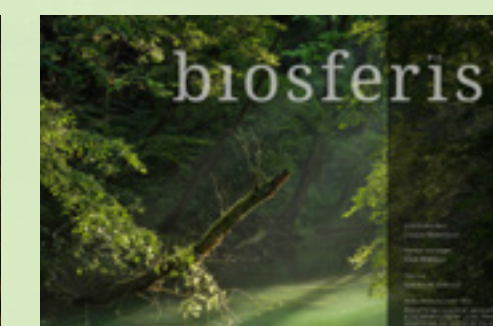
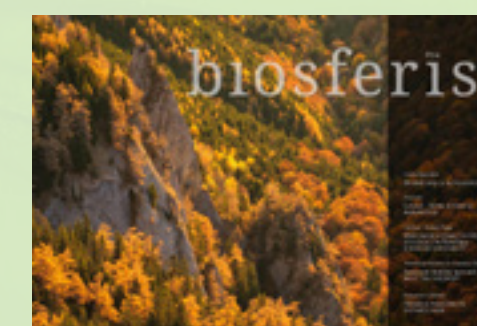
#02 decembrie 2021

#03 mai 2022

#04 octombrie 2023

#05 iulie 2024

La fel de important, ascensiunea de netăgăduit a partidelor naționaliste și de extremă dreaptă a făcut ca Green Deal-ul, abordările ecologiste și cei care le susțin să fie prezentați, cu succes se pare, drept „adevăratele” surse ale problemelor economice și sociale.

Opoziția constantă și țintele nu tocmai realiste au făcut ca și Comisia Europeană să treacă Green Deal-ul, încet-încet, într-un con de umbră, aducător de izbăvitoare uitare. Justificând cu factori externi precum revenirea lui Trump și constrângerile economice asociate și continuarea războiului din Ucraina, în cursul lunii ianuarie 2025, președinta Comisiei a prezentat noua stea polară a UE pentru următorii cinci ani (unii au zămbit cu gândul la planurile cincinale desorginte sovietică) și anume „busola competitivității”, o încercare de a revitaliza economia europeană bazată pe inovare, creșterea securității economice, reducerea birocrăției care...s-ar putea materializa și prin „diluarea” normelor de raportare privind protecția mediului și, ceea ce va fi mai greu de realizat simultan, creșterea competitivității și progresul către o tranziție verde. Dincolo de cuvintele frumoase, cineva care știe a citi printre rânduri, nu poate vedea în această nouă orientare, justificată, poate, de actuala conjunctură europeană și mondială, decât renunțarea sau, în cel mai bun caz, amânarea celor asumate prin Green Deal.

Reculul politicilor de mediu se resimte nu doar la nivelul UE, ci și într-o țară precum Elveția. Tradiția elvețiană legată de exercitarea democrației directe prin intermediul referendumurilor, prin

care cetățenii se pronunță asupra chestiunilor de interes, a făcut ca, în cursul lunii februarie 2025, o inițiativă a ecologiștilor care urmărea să înscrie în Constituție obligația statului și economiei elvețiene de a respecta limitele ecologice ale planetei să fie respinsă de 70% dintre cetățenii participanți la vot, considerându-se că legislația actuală este arhisuficientă.

România nu face excepție de la acest trend. Interesele economice, în special cele legate de exploatarea resurselor naturale, au devenit din ce în ce mai relevante din prisma deciziilor legislative. Ca și prin alte părți, în goana după un senzațional facil, acțiunile de protejare a naturii, asumate totuși prin legislația națională, sunt prezentate ca o explicație pentru neajunsuri, întârzieri sau nerealizări de ordin economic sau social. Dacă n-ar fi realitate, am zice că trăim într-un frumos basm românesc, în care animalele și plantele capătă puteri nebănuite. Astfel, „Gândacul”, doar prin simpla sa prezență, reușește să stopeze realizarea autostrăzilor, „Liliacul” oprește eolienele iar „Broasca”, de una singură, înfruntă buldozerele întreprinzătorilor din imobiliare. Direcția în care se îndreaptă politicile noastre de mediu ridică semne de întrebare, iar bășcălia și ridicările de umeri cu care acestea sunt aduse în fața societății, de către oficiali, ne duc cu gândul că viitorul conservării naturii pare (cel puțin) incert.

Ascensiunea protecționismului și naționalismului, cu tendința lor de a livra rezultate pe termen scurt, indiferent de consecințe, accentuează reculul politicilor de conservare a naturii care

au nevoie de timp, constanță și predictibilitate. Punerea la îndoială a valorilor anterior agreate de toată lumea, încălcarea convențiilor politice și comerciale internaționale, deschid calea „legală” pentru anihilarea atitudinii responsabile față de natură. În fața actualei tendințe de „realism” economic sau politic, generatoare de abordări meschine, consumiste, limitate în timp și spațiu, conservarea naturii pare a fi împinsă spre „însoritele” țărături ale idealismului.

În ciuda dificultăților de tot felul, în pofida unor vremuri complicate, natura poate fi repusă în drepturi dacă se face apel la responsabilitatea și sensibilitatea umană, dacă există determinare, colaborare și viziune. Anul acesta, într-un colț

de România, vor ajunge, nu doar în treacăt, ci ca să rămână, câteva exemplare de elan, un prim pas spre o posibilă revenire a speciei în fauna României. Acest eveniment, dar mai ales cele ce vor urma, ar putea reprezenta „un pic de elan” pentru eforturile tuturor celor interesați de protejarea naturii, într-o lume rămasă, parcă, fără de busolă...

SEBASTIAN CĂTĂNOIU

directorul Parcului Natural Vânători - Neamț

▽ Parcul Natural Vânători - Neamț © Dan Dinu

Guvern nou, speranțe noi pentru conservarea biodiversității

Avem un nou guvern cu un program promițător pentru conservarea biodiversității, inclusiv pentru ariile protejate.

Prin [Programul de guvernare](#) guvernul promite modificarea legii ariilor protejate și implicarea din nou a ONG-urilor în managementul ariilor protejate. Ce formă va avea legea și cum vor fi

re-implicate ONG-urile, depinde și de noi, cei cărora le pasă de viitorul ariilor protejate, de modul în care ne vom implica în modificarea cadrului legal. Sperăm să avem un cadru legal mult mai bun până la finalul lui 2025 și posibilitatea pentru ONG-uri și alte entități să contribuie în mod activ și responsabil la managementul eficace al ariilor protejate.

Strategia Națională de Biodiversitate, consolidarea planului de acțiune pentru carnivore mari, îmbunătățirea gestionării spațiilor verzi, sunt toate extrem de importante

pentru viitorul naturii și pentru asigurarea unei vieți de calitate în țara noastră.

Iar dacă planul de reformă a Regiei Naționale a Pădurilor va continua, sperăm ca reforma să fie una benefică pentru pădurile țării și pentru parcurile naționale și naturale gestionate de RNP, o reformă care să plece de la obiectivele de gestionare durabilă și eficace! Și așa va fi, dacă continuăm să fim uniți în a susține că administratorii de parcuri naționale și naturale trebuie să aibă posibilitatea și pe viitor de a acționa ca persoane juridice!

Este foarte mare nevoie de mobilizarea și implicarea actorilor din diverse sectoare ale societății pentru a pune umărul la realizarea celor propuse în planul de guvernare, dacă dorim ca ceea ce va face Ministerul Mediului în lunile următoare să contribuie cu adevărat la conservarea patrimoniului natural al României în beneficiul nostru, al tuturor.

România - gazda rangerilor europeni

România găzduiește anul acesta cel de-al 6-lea Congres European al Rangerilor (European Ranger Congress), care va avea loc în perioada 6-10 octombrie 2025 în România, organizat de Federația Europeană Rangerilor din Europa (European Ranger Federation) în colaborare cu Asociația Rangerilor din România (ARR) și Fundația Conservarea Carpaților (FCC), în imediata vecinătate a Parcului Național Piatra Craiului.

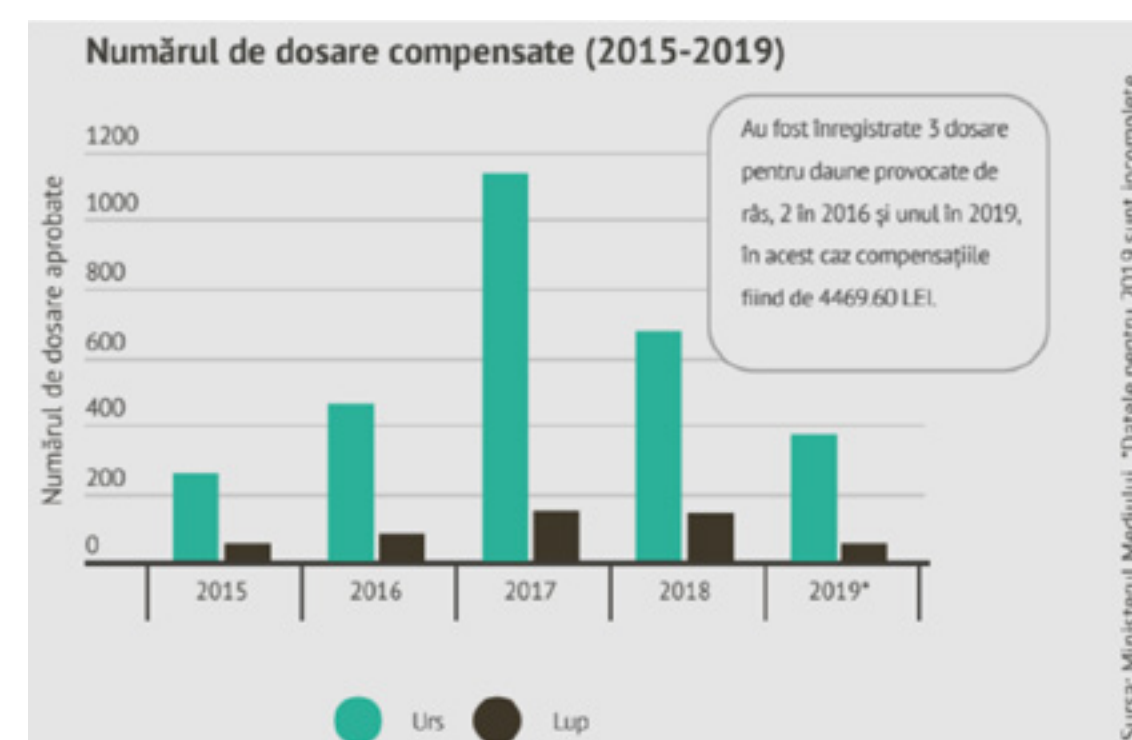
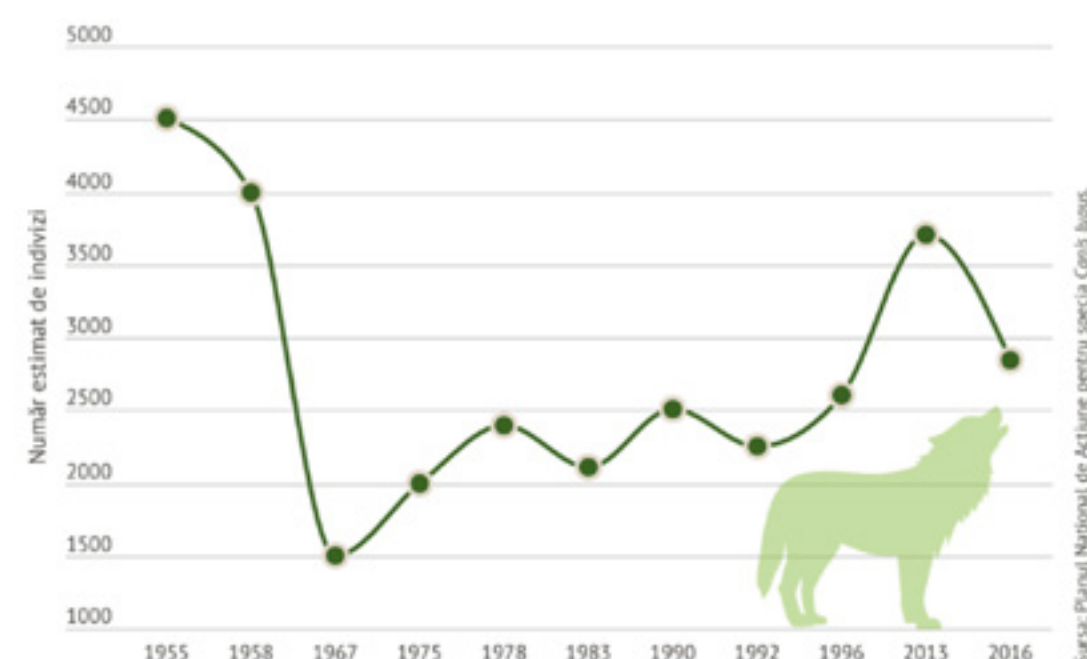
Tema congresului va fi „Rangerii – vocea naturii, Construind o punte între comunitățile locale și conservarea naturii”.

Cei interesați pot afla detalii și se pot înscrie folosind linkul de mai jos:

www.europeanrangercongress.europeanrangers.org

Schimbarea nivelului de protecție a lupilor din țările UE

Pe 5 iunie 2025, Consiliul Europei a adoptat modificarea Directivei Habitate, schimbând nivelul de protecție al lupului de la „strict protejat” la „protejat”. Actualizarea a fost făcută sub pretextul alinierii Directivei la Convenția de la Berna actualizată, acordul internațional pentru protecția plantelor, animalelor și habitatelor din Europa.

Noul statut va oferi statelor membre mai multă flexibilitate în gestionarea populațiilor de lupi. Cu toate acestea, spune Consiliul Europei, statele membre trebuie să continue să asigure statutul favorabil de conservare al lupului și pot continua să îl includă pe lista speciilor strict protejate în legislația națională și să aplice măsuri mai stricte pentru protecția sa.

Consiliul Europei și-a bazat decizia pe următorul context:

”Starea de conservare a lupului a înregistrat o evoluție pozitivă în ultimele decenii. Potrivit unui studiu al Comisiei Europene din 2023, specia s-a refăcut cu succes pe întreg continentul european, iar populația estimată aproape s-a dublat în 10 ani (de la 11.193 în 2012 la 20.300 în 2023). Această expansiune continuă a dus la provocări socio-economice, în special în ceea ce privește coexistența cu oamenii și daunele aduse animalelor domestice. Conform celor mai recente date disponibile din statele membre, se estimează că lupii ucid cel puțin 65 500 de capete de animale domestice în fiecare an în UE”. (www.consilium.europa.eu)

Coaliția Natura 2000, într-o scrisoare adresată Ministerului Mediului la începutul lunii iunie, mai arată următoarele:

”În prezent, nu există dovezi științifice care să susțină o astfel de schimbare de statut. Dimpotrivă, după cum se poate vedea în imaginile din stânga, populația a suferit o scădere, la fel și numărul dosarelor de daune legate de lup.

Lup © Zoltán Nagy

UE a respins propunerile de reducere a statutului de protecție al lupului în temeiul Convenției de la Berna în 2006, 2018 și 2022, deoarece nu exista o bază științifică justificată pentru a modifica acel statut de protecție. Nu au existat evoluții științifice care să justifice o schimbare în această poziție. De fapt, nu au fost furnizate date științifice care să susțină o schimbare în analiza aprofundată a Comisiei în privința situației lupilor în UE. Lupul se află într-o stare de conservare nefavorabilă în șase din șapte regiuni biogeografice ale UE, conform

cele mai recente evaluări a stării de conservare bazată pe rapoartele statelor membre din 2019.”

Care va fi soarta lupului în țara noastră pe viitor? Încă un subiect important pentru dezbateri și acțiuni armonizate între diverși actori: gestionarii fondurilor de vânătoare, ONG-uri de conservare, autorități și comunități locale și, nu în ultimul rând, ministerele responsabile pentru mediu și agricultură, respectiv pentru alocarea fondurilor necesare plăților compensatorii pentru pagube.

A treia ediție LYNX Festival
a avut loc la Brașov

În perioada 4-9 iunie 2025, a avut loc la Brașov a treia ediție a singurului festival din România dedicat exclusiv fotografiei și filmului documentar de natură. Organizat de [Asociațiile România Sălbatică](#) și [Forona](#), festivalul a reunit expoziții de fotografie în interior și în aer liber, proiecții de film documentar, sesiuni de networking, seminarii și activități pentru copii. Festivalul s-a bucurat de un foarte mare succes și peste 3.000 de participanți au fost prezenți la activități, atât din rândul comunității brașovene, cât și din alte zone ale țării sau din afara ei. Au fost proiectate 12 filme documentare produse în Austria, Canada, Franța, Germania, Marea Britanie, Norvegia, Slovacia, Suedia, SUA sau România. Fiecare film a fost însoțit de sesiuni de întrebări și răspunsuri alături de invitați speciali.

Printre aceștia s-au numărat directorul de imagine Gavin Thurston, regizorul Yann Sochaczewski, distribuitorul Anne Olzmann și ghidul de safari Elijah Wambugu. Fiecare a susținut câte un masterclass sau Q&A destinat filmului documentar sau fotografiei de natură.

Din cadrul ONG-urilor de mediu din România am avut reprezentanți de la Asociația Krontechies, EcoEdu Natura, Centrul pentru Cercetarea și Conservarea Liliiecilor, Fundația Conservation Carpathia, Grupul Milvus și Rewilding Romania.

Printre cele mai apreciate filme de la festival s-au numărat „[Europe](#)” și „[Lions of the Skeleton Coast](#)”, iar premiul publicului a mers la „[Ocean with David Attenborough](#)”.

Dincolo de proiecțiile de documentare, festivalul a găzduit și cinci expoziții de fotografie, trei dintre ele realizate de membrii Forona, iar două rezultate în urma unor concursuri de fotografie, între care Milvus Photocontest, cel mai longeviv concurs de acest fel din țara noastră.

Toate activitățile festivalului au fost gratuite și au avut ca scop educarea publicului larg în vederea unei mai bune înțelegeri a naturii și a problemelor de mediu cu care ne confruntăm.

Mai multe informații despre LYNX Festival pe www.lynxfestival.ro.

LYNX Festival © Daniel Hașiegan (toate imaginile)

EUROPARC Conference 2025

NATURE FOR PEOPLE, PEOPLE FOR NATURE
BIRŠTONAS, LITHUANIA, NEMUNAS LOOP'S REGIONAL PARK
7-10 OCTOBER, 2025

EUROPARC: „Natura pentru oameni,
oamenii pentru natură”

Conferința EUROPARC 2025 va avea loc în
perioada 7-10 octombrie în inima Lituaniei,
în Parcul Regional Nemunas River Loops, la
Birštonas.

Având tema centrală „Natura pentru oameni,
oamenii pentru natură”, prezentările și
dezbatările din timpul conferinței se vor
concentra pe interdependența profundă
dintre oameni și natură, punând accent pe

responsabilitatea administratorilor de arii
protejate de a conserva natura în beneficiul
generațiilor actuale și viitoare.

Întâlnirea din acest an va marca cea de-a 50-a
aniversare a Convenției Ramsar și va aborda
subiecte actuale, cum ar fi reconstrucția
ecologică, un aspect central al legii UE privind
refacerea naturii.

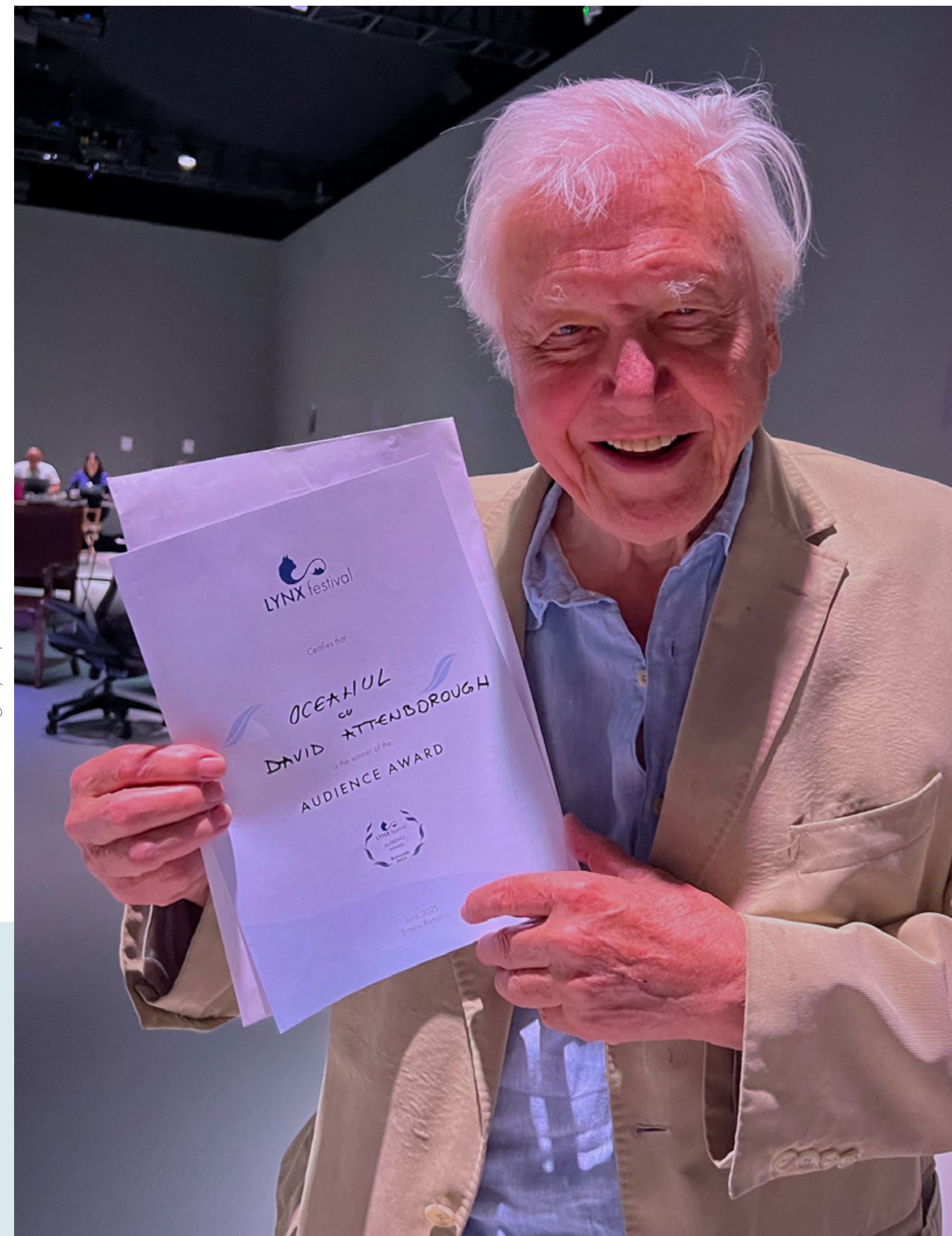
Dacă vă înscrieți înainte de data de 31 iulie,
puteți beneficia de o taxă de participare "early
bird" (<https://europarc.qrmarket.lt>)

Oceanul cu David Attenborough

După ce a avut premiera națională la LYNX
Festival, unde a câștigat premiul publicului
pentru cel mai apreciat film, acest documentar
de excepție, care ne arată importanța oceanului
pentru întreaga planetă, poate fi văzut în
România pe NatGeo și pe Disney+.

David Attenborough și diploma de la LYNX Festival © Gavin Thurston

SIRFIDELE

polenizatorii necunoscuți

AMALIA DUMBRAVĂ

Atunci când vorbim de polenizare, acest proces natural extrem de important pentru lumea vie, imediat ne gândim la albine și la fluturi, și chiar și când ne gândim la albine, ne raportăm doar la cele care ne produc mierea și pe care noi, oamenii, le exploatăm într-un fel sau altul.

Dar dacă avem curiozitatea să cunoaștem mai în detaliu acest proces natural, constatăm că de fapt, una dintre cele mai mari familii de polenizatori este cea a muștelor mimetice – familia Syrphidae. Aceste insecte, confundate de cele mai multe ori cu bondarii, albinele și viespiile, joacă un rol fundamental în ecosistemele naturale și antropice. De altfel, grupele de insecte polenizatoare sunt prea puțin cunoscute de

publicul larg, astfel încât este de datoria noastră, a oamenilor preocupați de natură, să le facem cunoscute: albinele, de stup și solitare, bondarii, fluturii, moliile, muștele (nu doar cele mimetice, despre care discutăm pe larg), gândacii și chiar unele viespi.

Dacă în ecosistemele naturale aceste insecte joacă un rol extrem de important în polenizare, putând fi folosite ca bioindicatori ai bunăstării aceluși ecosistem, în ecosistemele agrare ele pot fi folosite în controlul biologic, reducându-se astfel cantitatea de insecticide utilizate.

Cunoscute sub diverse denumiri (ce-i drept, în limba engleză sunt cele mai multe), muștele mimetice sau muștele de flori, reprezintă,

totodată, și una dintre cele mai studiate familii de muște în lumea entomologilor. Cu toate acestea, sunt foarte puțin cunoscute publicului larg. Dar poate dacă nu ne impresionează acest proces vital pentru biodiversitate (care include și omul) – polenizarea, ne va impresiona faptul că zborul acestor muște a fost studiat intens în cadrul cercetărilor de biomecanică pentru proiectarea elicelor de elicopter și a dronelor. Această familie de insecte este cunoscută pentru **abilitatea lor remarcabilă de a plana în aer (hovering)**, ceea ce le permite să rămână nemișcate deasupra florilor în timp ce se hrănesc.

AMALIA DUMBRAVĂ
biolog

Amalia este biolog în cadrul R.N.P. Romsilva - Administrația Parcului Natural Porțile de Fier R.A., încă din 2009. Înainte de a fi angajată, a fost implicată în activități de voluntariat în diferite arii naturale protejate. Profesional, are experiență îndelungată în monitorizarea speciilor de păsări și a unor grupe de insecte. Este o fire deschisă, glumeață, cu spirit de echipă.

CE ELEMENTE AU INSPIRAT INGINERIA AERONAUTICĂ:

1 Capacitatea de hover:

Syrphidele folosesc o combinație de bătăi rapide ale aripilor (aproximativ 120-200 bătăi pe secundă) și ajustări subtile ale unghiului de atac pentru a se menține stabile în aer. Acest mecanism a inspirat designul elicei de tip „rotor” pentru elicoptere, oferind stabilitate și manevrabilitate.

2 Maniabilitate în aer:

Syrphidele pot efectua viraje rapide, schimbări bruște de direcție și planări precise. Această agilitate a servit ca model pentru tehnologiile avansate de zbor, inclusiv sistemele de stabilizare automată ale dronelor.

◀ ◀ Sirfidă © Dan Dinu (copertă) și Mircea Sasu

3 Flexibilitatea aripilor:

Studierea structurii și mișcării aripilor lor (compuse din membrană flexibilă susținută de vene) a oferit indicii pentru dezvoltarea elicei mai eficiente și mai ușoare.

În mod specific, inginerii au adaptat mecanisme inspirate din natura muștelor și a altor insecte

UNDE GĂSIM SIRFIDELE?

pentru a îmbunătăți eficiența consumului de energie și precizia în zborul elicopterelor. Sirfidele reprezintă un grup mare și sunt răspândite în diverse tipuri de habitate, poate dintre cele mai diverse. Unele dintre specii sunt cosmopolite, altele sunt mult mai specializate.

Astfel, habitatele în care găsim aceste muște sunt:

1 Pajiști și terenuri agricole

Sirfidele adulte sunt frecvent întâlnite în pajiști și terenuri agricole, unde vizitează florile pentru a se hrăni cu nectar și polen. Larvele unor specii sunt prădători activi ai afidelor și altor insecte dăunătoare din culturi.

2 Păduri și margini de pădure

Multe specii preferă luminișurile și poienile din păduri, unde florile sunt abundente. Larvele unor specii trăiesc în materie organică descompusă sau în cavitățile copacilor umplute cu apă.

3 Zone umede (mlaștini, râuri, lacuri, bălți)

Unele larve de sirfide sunt acvatice și trăiesc în apă stagnantă sau lent curgătoare, consumând materie organică în descompunere. Adulții vizitează florile din apropierea acestor habitate.

4 Grădini și parcuri urbane

Sirfidele sunt comune în grădini, unde contribuie la polenizare și la reducerea populațiilor de afide. Habitatul lor este favorizat de prezența diversității florale și a unor zone lăsate „sălbatiche”.

5 Habitate montane și alpine

Unele specii sunt adaptate la altitudini mari, unde vizitează florile din tundra alpină și pajiștile montane.

SIRFIDELE ÎN ROMÂNIA

Cercetările asupra familiei Syrphidae au o vechime foarte mare în comparație cu alte grupe sistematice, având în vedere că 36 de specii au fost descrise în 1758, de către Linnaeus (Stănescu, C. 1996). Ulterior, una din cele mai importante lucrări ce vizează cercetările sistematice a fost elaborată de Johann Wilhelm Meigen (1764-1845), care a descris genuri și foarte multe specii, pe baza unor caractere care sunt valide și în ziua de azi. Astfel, în această perioadă au fost descrise genurile *Chrysogaster*, *Chilosia* (actualmente *Cheilosia*), *Pelecocera*, *Sphegina*, *Eumerus*, *Tropidia* și *Spilomyia* (Șuster, P., 1959). Desenele originale ale lui Meigen, descoperite la Biblioteca Centrală a Muzeului Național de Istorie Naturală din Paris, au ilustrat pe 11 planșe color specii de sirfide (Stănescu, C., 1996).

Primele date cunoscute privind fauna de Syrphidae din România sunt din 1853 și aparțin

lui G. Mayr, care în lucrarea sa a menționat și patru specii de Syrphidae, fiind determinate de doi dintre specialiștii vremii: Dr. Schiner și Dr. Egger. (Stănescu, c., 1996).

Un rol important în cunoașterea faunei de diptere l-a avut și G. Strobl, care a analizat materialul entomologic deținut la acea vreme de Societatea Ardeleană de Științele Naturii și a reușit să elaboreze în 1897 lucrarea privind fauna de diptere din sudul Transilvaniei, în care se găsesc citate 79 de specii de Syrphidae și 13

varietăți care aparțin la 32 de genuri (Stănescu, C., 1996).

Cele mai vechi cercetări, dedicate exclusiv familiei Syrphidae au fost derulate de Șuster P.M., între anii 1927 și 1946, înaintea acestora fiind doar mențiuni sporadice a câtorva specii a dipterologilor, pe care le determinau din materialul de insecte colecționat. Tot lui Șuster i se datorează și apariția fasciculului de faună din seria Fauna Republicii Populare Române; din păcate cercetătorul a murit înainte ca lucrarea să fie definitivată. Acest eveniment nefericit a făcut și ca o mare parte din datele istorice asupra acestor insecte să nu fie luate în considerare la redactarea volumului mai sus menționat.

◀ Δ Sirfidă © Mircea Munteanu, Mircea Sasu și Gabi Rusu

Un rol covârșitor în studiul sirfidelor pe teritoriul României l-a avut Vladimir Brădescu, care a publicat peste 50 de lucrări și a cărui colecție de sirfide a fost scindată în colecții științifice care sunt conservate de muzee din țară, cele mai cunoscute fiind cele de la Muzeul Național de Istorie Naturală Grigore Antipa, Muzeul de Științe Naturale din Craiova, Muzeul de Științe Naturale din Sibiu, de departe cea mai importantă fiind cea de la Antipa, cu 10267 de exemplare colectate (Chimișliu C., și Lila, G.N., 2007, <https://antipa.ro/colectiientomologice/colectia-de-diptere/>).

Una din cele mai importante lucrări publicate de Brădescu este un determinant de specii, fiind încă o lucrare de căpătâi în acest domeniu, folosită de mulți alți sirfidologi ai momentului în Europa. Pe lângă cheile de determinare, lucrarea mai cuprinde și date privind distribuția speciilor, bazându-se pe datele din colecțiile personale și din literatura existentă, dar și date privind statutul speciilor, fiind una dintre lucrările de referință într-o viitoare clasificare IUCN a speciilor de sirfide din România.

Prin cercetările lui, fauna de sirfide a lumii s-a îmbogățit cu 9 specii, iar România poate fi considerată una dintre țările Europei cel mai bine studiate în acest domeniu, cu aproape 500 de specii.

Contemporană cu Vladimir Brădescu este Carmen Stănescu, muzeograf în cadrul Muzeului de Științe Naturale din Sibiu, ale cărei cercetări în domeniul sirfidelor s-au concretizat în 38 de articole științifice publicate în diferite limbi aducându-și contribuția internațională prin descrierea a 4 noi specii pentru știință și contribuția națională prin descoperirea a 22 de specii noi pentru fauna României (Stancă Moise, C., 2015).

CE PUTEM FACE PENTRU PROTECȚIA ȘI CONSERVAREA SYRPHIDELOR?

După cum am menționat în acest articol, importanța polenizatorilor în general, și a muștelor din familia Syrphidae în mod specific, este covârșitoare în menținerea biodiversității în echilibru. Aceste specii pot fi considerate specii cheie pentru ecosistemele naturale sau agrare (artificiale).

Acolo unde biodiversitatea a pierdut teren în favoarea dezvoltării activităților antropice, pentru polenizatori încă se pot îmbunătăți lucrurile. Dacă pentru alte categorii de specii sau de habitate, refacerea populațiilor sau restaurarea ecologică poate fi realizată prin eforturi sociale și economice foarte mari, în cazul polenizatorilor măsurile pot fi la îndemâna noastră, a tuturor. Iată câteva exemple:

1 Crearea și menținerea habitatelor florale diverse – fie că vorbim de grădinile personale, de spațiile verzi din orașe, de limitele de hotar ale terenurilor agricole, fiecare dintre noi putem semăna semințe de plante din flora spontană sau păstra porțiuni necultivate pentru proliferarea acestora în mod natural.

2 Păstrarea unui mozaic de vegetație, iar în cazul ecosistemelor agrare, chiar și rotația culturilor este importantă pentru o diversitate cât mai mare de specii și pentru evitarea folosirii insecticidelor în controlul așa-ziselor dăunători.

3 Evitarea folosirii insecticidelor cu spectru larg și limitarea, în general, a substanțelor de control.

▷ Sirfide © Mircea Munteanu

TRAFICUL CU SPECII PROTEJATE

Convenția CITES

CRISTINA MUNTEANU & PAUL HAC

Traficul ilegal cu specii de floră și faună sălbatice reprezintă una dintre principalele activități de criminalitate din lume, cu o valoare estimată la 20 de miliarde de dolari anual. Conform ONU, în perioada 2015-2021, autoritățile din 162 de țări au identificat 140.000 de cazuri de trafic ilegal, în care au fost implicate peste 4.000 de specii. Cele mai afectate specii de animale la nivel global sunt rinocerii, pangolinii, elefanții și anghilele, dar și papagalii, țestoasele, șerpii, căluții de mare și altele. Dintre plante, sunt intens traficate speciile cu lemn valoros precum cedrul, mahonul, palisandrul, lemnul de Agar și eucaliptul, dar și specii de orhidee, cactuși, ghioceii și multe altele.

PENTRU CE SUNT ACESTE SPECII TRAFICATE?

Unele animale și plante sălbatice, sau părți ale acestora, sunt braconate și traficate pentru hrană, fiind considerate delicatese. În această categorie intră aripioarele de rechin, carnea de sturioni, caviarul, anghilele sau unele păsări cântătoare. În alte cazuri, sunt folosite în medicina tradițională așa cum este cazul solzilor de pangolin, oaselor de feline, căluților de mare, rădăcinilor unor plante, bilei de urs sau chiar cornului de rinocer. O bună parte dintre specii sunt traficate pentru a fi folosite ca animale de companie sau plante ornamentale – papagali,

corali, iguana, orhidee, cactuși, țestoase, șerpi. Cele mai răsunătoare cazuri de confiscări sunt însă cele în care sunt implicate produse pentru împodobire, expunere sau demonstrarea statutului precum piei de animale, trofee, fildeș, corn de rinocer, lâna antilopei tibetane Chiru, lemnul de palisandru și altele.

Spre exemplu, în anul 2019, autoritățile vamale din Singapore au identificat un container care trebuia să transporte cherestea din Congo spre Vietnam, dar în care s-au găsit 8.800 kg de fildeș și 11.900 kg de solzi de pangolin. În același an, un alt transport ce provenea tot din Congo a fost confiscat în Vietnam și conținea 9.104 kg de fildeș. În anul 2021, datorită implicării autorităților din mai multe țări, în Nigeria au fost confiscate 4.752 kg de fildeș și 5.239 kg solzi de pangolin.

CONVENȚIA CITES

Pentru a putea reglementa la nivel mondial comerțul cu specii de floră și faună, în anul 1973 a fost semnată la Washington Convenția CITES (*Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora*), care vizează peste 40.000 de specii. În esență, speciile sunt grupate în 3 anexe diferite, în funcție de starea lor de conservare, pentru fiecare categorie fiind necesar un permis special de transport. Spre exemplu, în Anexa 1 sunt incluse speciile amenințate cu dispariția și care pot fi autorizate pentru comerț doar în cazuri cu totul și cu totul

◀◀ Rinocer negru în Parcul Național Nakuru, Kenya © Dan Dinu

◀ Elefanți în Parcul Național Amboseli, Kenya © Dan Dinu

CRISTINA MUNTEANU
ecolog

Este licențiată în științe ecologice (2002) la Universitatea din București, Facultatea de Biologie, Departamentul de Ecologie sistemică și Dezvoltare Durabilă și cu un master în același domeniu. În prezent este Coordonator național pentru conservarea sturionilor la WWF-România.

PAUL HAC
ecolog

Paul a lucrat timp de 12 ani (2005-2017) pentru Administrația Parcului Natural Lunca Mureșului, ultimii 6 ani din această perioadă fiind directorul parcului. În cadrul studiilor doctorale a cercetat galele și este pasionat de educația ecologică.

În prezent lucrează pentru Fauna & Flora International în calitate de ecolog.

excepționale. Anexa 2 cuprinde toate speciile care nu sunt în prezent neapărat amenințate cu dispariția, dar care pot ajunge în această situație dacă nu se iau măsuri stricte de comercializare a lor. În Anexa 3 a convenției sunt incluse speciile pentru care cel puțin o parte semnatară a emis restricții de comerț, fiind nevoie de cooperarea părților pentru a preveni sau restricționa exploatarea.

Permisele de import-export pentru speciile incluse în cele trei anexe sunt emise de către Autoritățile de Management CITES din fiecare țară membră a convenției, după verificarea provenienței exemplarelor pentru care se solicită autorizarea transportului. În țara noastră, Autoritatea de Management CITES este reprezentată de Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor.

Convenția are în prezent 185 de părți semnatare, cu mențiunea că Uniunea Europeană este considerată o singură parte, deși reprezintă mai multe țări. Părțile se întâlnesc o dată la 2-3 ani pentru a revizui și actualiza listele de specii incluse în anexele convenției și pentru a eficientiza funcționarea acesteia. Ultima întâlnire a avut loc în Panama în anul 2022 – COP 19.

IMPACTUL TRAFICULUI CU SPECII PROTEJATE

Comerțul ilegal are efecte directe asupra speciilor de floră și faună implicate prin punerea în pericol a populațiilor din anumite zone până la punctul în care anumite specii ajung în pragul extincției. În același timp, ecosistemele din care fac parte aceste specii pot să sufere dereglări semnificative și greu de gestionat. Trebuie menționat și faptul că, prin acest comerț ilegal pot fi răspândite boli sau specii invazive dintr-o țară în alta sau de pe un continent pe alt continent.

Nu este de neglijat nici impactul socio-economic pe care îl generează traficul cu specii protejate - costurile ridicate pentru prevenirea și combaterea fenomenului, afectarea turismului în anumite zone sau pierderile generate de lipsa taxării.

► Sticlete, cânepar și ciocârlie © Gabi Rusu, Dan Dinu și Florentina Tîlvîc

SITUAȚIA ÎN ROMÂNIA

Suntem probabil tentați să considerăm că în România nu avem astfel de probleme, din moment ce speciile intens traficate nu trăiesc în țara noastră. În realitate, fenomenul traficului cu specii protejate nu ne ocolește nici pe noi. Spre exemplu, în anul 2018 a fost interceptat în Tailanda un transport ilegal de 700 kg de anghile europene (*Anguilla anguilla*) ce fusese expedit din România. De asemenea, în anul 2019, vameșii turci au identificat un transport ilegal de 1.200 kg de solzi de pangolin ce provenea din RD Congo și avea destinația România. Aceste cazuri ne indică foarte clar faptul că România este țară de tranzit pentru traficul cu anumite specii emblematic.

De asemenea, România este și țară-sursă pentru braconajul și traficul cu păsări cântătoare. În anul 2017, vameșii italieni de pe Aeroportul din Bergamo au descoperit în bagajele unor turiști 1.200 de păsări cântătoare care proveneau de la o vânatoare organizată în România, județul Neamț. În documente se menționa că au fost vâdate doar ciocârlii, dar în realitate printre păsările confiscate se aflau și exemplare de codobatură, sticlete sau cânepar. În anul 2020, în județul Constanța au fost arestați 6 cetățeni români (inclusiv un reprezentant al AJVPS) și 3 cetățeni italieni pentru braconarea a peste 1.000 de păsări cântătoare.

În țara noastră încă se mai braconază și se comercializează ilegal sturionii și caviarul. Un raport al WWF arată că, în perioada 2016-2023, s-au realizat confiscări care au totalizat 4.688 kg de sturioni și 58,8 kg de caviar. De asemenea, un studiu realizat tot de WWF între 2016 și 2020 a arătat faptul că o treime din produsele de sturioni (în special caviar) comercializate pe piața din Europa sunt ilegale, unele dintre aceste produse provenind din sălbăticie, deși erau etichetate ca provenite din ferme.

CE ESTE DE FĂCUT?

În primul rând, ar trebui să strângem rândurile și să solicităm schimbarea Legii Vânătorii, care în momentul de față permite vânarea a 25 de ciocârlii pe zi de către fiecare vânător. Un calcul simplu arată că dacă toți vânătorii din România ar ieși la vânătoare în aceeași zi și ar vâna numărul de păsări permis de lege, am rămâne fără nicio ciocârlie într-o singură zi. Astfel de prevederi nesustenabile și pârținitoare vor trebui taxate și aduse în fața opiniei publice cu frecvență sporită.

Este apoi important să înțelegem că problema comerțului ilegal cu specii protejate nu este „străină” de țara noastră. Ar trebui să lucrăm mai mult cu autoritățile abilitate și să le ajutăm să pună cu prioritate pe agenda lor problema traficului cu specii protejate. În perioada 2019-2022, WWF România și Fauna & Flora au implementat, alături de parteneri din alte 10 țări europene, proiectul SWiPE (*Successful Wildlife Crime Prosecution in Europe*), finanțat prin Programul LIFE al Uniunii Europene. În cadrul acestui proiect au fost instruite 106 persoane relevante din România (procurori, judecători, ofițeri vamali, comisari ai Gărzii de Mediu, ofițeri de poliție și jandarmerie) în vederea identificării și condamnării cu eficiență a cazurilor de braconaj și trafic cu specii protejate. Acest gen de implicare ar trebui să continue și pe viitor.

Ar fi de dorit să ne implicăm în conștientizarea cât mai multor persoane și categorii sociale cu privire la amploarea fenomenului traficului cu specii protejate. În toamna anului 2024, Fauna & Flora a organizat o serie de conferințe pe această temă în mai multe universități din vestul țării, receptivitatea studenților și a cadrelor didactice fiind deosebit de încurajatoare.

Papagal © Dan Dinu

OAMENI PENTRU NATURĂ

povești despre natură și
oameni care ne inspiră

ALINA IONIȚĂ

În spatele strategiilor de conservare, rapoartelor de monitorizare, ghidurilor de bune practici, al experiențelor de învățare și conectare cu natura se află o realitate vie: oameni care, dincolo de competența profesională, își trăiesc misiunea cu dedicare. Oameni care dau sens muncii lor.

Succesul conservării naturii se bazează, înainte de toate, pe motivația, priceperea, integritatea, profesionalismul și consecvența oamenilor care lucrează în domeniu. Complexitatea specifică paradigmei actuale a conservării naturii necesită o abordare interdisciplinară, profesioniști cu o pregătire complexă și contexte instituționale sau organizaționale în care competența lor să fie pusă în valoare.

„În acest moment avem nevoie de profesioniști capabili să abordeze, în mod curent, tematici interdisciplinare dintr-o perspectivă holistică. Complexitatea problemelor din domeniul conservării naturii - în special în ariile protejate - ne impune să căutăm permanent soluții inovatoare.”¹

În ultimii douăzeci de ani, conservarea naturii în ariile protejate din România s-a aliniat treptat la cerințele internaționale, consolidând o masă critică de specialiști activi în diverse subdomenii și la diferite niveluri decizionale. Deși numărul lor rămâne insuficient, iar contextul în care aceștia activează este din ce în ce mai limitativ, impactul activității lor se resimte pe plan național și internațional.

În pofida sprijinului financiar, politic și social insuficient, eforturile constante ale unor oameni dedicați contribuie la cunoașterea și conservarea patrimoniului natural național, la păstrarea echilibrului dinamic de la nivelul sistemului social-ecologic din care facem parte. De munca lor depind atât sustenabilitatea societății noastre, cât și păstrarea unor specii, ecosisteme, peisaje, elemente de patrimoniu geologic și cultural unice, majoritatea neregenerabile. Prin contribuția lor se creează și se consolidează punți între oameni și natură.

DE CE „OAMENI PENTRU NATURĂ”?

În activitățile profesionale adresate naturii, competența se împletește adesea cu pasiunea, dăruirea și experiențele personale, aducând o notă autentică și profund umană muncii. Deși sprijinul public este esențial pentru succesul conservării naturii, importanța contribuției și eforturilor celor activi în acest domeniu rămân puțin cunoscute majorității publicului. În acest context am dorit să creăm un spațiu de reflecție în care specialiștii să împărtășească publicului motivațiile lor, perspectivele dobândite din experiența practică și poveștile lor de viață.

În cadrul programului de masterat „Conservation Leadership” al Universității din Cambridge, pe care l-am absolvit în 2016, am avut ocazia să interacționez cu experți de renume mondial – de la personalități marcante precum Sir David Attenborough, la cercetători și lideri ai unor organizații internaționale de conservare a naturii

ALINA IONIȚĂ
expert conservarea naturii

Este absolventă a Facultății de Geografie și Geologie a UAIC, Iași și doctor în științele naturii. S-a specializat în conservarea naturii și managementul ariilor protejate în Marea Britanie și Austria și activează în domeniu de peste 20 de ani. A lucrat alături de numeroase organizații non-guvernamentale naționale și internaționale pe diverse tematici interdisciplinare, precum planificarea managementului ariilor protejate, guvernanta și managementul participativ, formare profesională în domeniul conservării naturii, colaborări interdisciplinare dintre conservare și artă sau dintre cercetare și practică. Este formator activ din 2012, ornitolog pasionat, membru al WCPA, SOR, Milvus, FORONA, lector asociat, facilitator, iar în timpul liber se exprimă prin diferite forme de artă. Alina activează actualmente ca specialist independent.

de top, care m-au inspirat. Activasem deja pentru câțiva ani în domeniul formării profesionale pentru conservarea naturii, iar această experiență mi-a consolidat convingerea că leadershipul și valorizarea oamenilor au o importanță strategică pentru succesul conservării.

◀ Inventarierea speciilor de pești face parte integrantă din munca unui ihtiolog. András-Attila Nagy, Asociația Grupul Milvus. © Alina Ioniță

¹ Traducere din limba engleză. Müller, E., Appleton, M. R., Ricci, G., Valverde, A. and Reynolds, D. (2015) ‘Capacity development’, in G. L. Worboys, M. Lockwood, A. Kothari, S. Feary and I. Pulsford (eds) Protected Area Governance and Management, pp. 251–290, ANU Press, Canberra.

De asemenea, am realizat că avem și în România numeroși specialiști care inspiră prin parcursul și prin realizările lor profesionale, prin dedicare, prin munca pe care o fac și că este important să le facem vocea auzită. Avem nevoie de modele de inspirație, de motivație, de vizibilitate și de toate formele de leadership. ProPark – Fundația pentru Arie Protejate – o organizație dedicată creșterii capacității individuale și organizaționale pentru conservarea naturii mi-a oferit cadrul și susținerea necesare pentru a pune în valoare specialiștii noștri, prin intermediul proiectului „Oameni pentru natură”.

CE ESTE „OAMENI PENTRU NATURĂ”?

„Oameni pentru natură” este o inițiativă inspirată de cei care activează cu pasiune, dedicare, profesionalism în domeniul conservării naturii, dedicată tinerilor aflați la început de carieră în acest domeniu și publicului larg.

Inițiat în 2018, proiectul „Oameni pentru natură” reprezintă o serie de 10 filme și 5 interviuri cu specialiști care activează în conservarea naturii și în subdomenii conexe, ce își propune:

- **Să aducă în prim-plan ocupații din domeniul conservării naturii** pentru a facilita înțelegerea complexității și importanței acestora.
- **Să pună în lumină perspectivele profesionale** ale practicienilor privind conservarea naturii și latura umană a muncii lor.
- **Să evidențieze contribuții concrete**, din rândul comunității de practicieni, și inițiative care inspiră.
- **Să inspire și să motiveze tinerii viitorii specialiști**, prin prezentarea laturii inedite a muncii din domeniu și a unor povești de viață inspiraționale.

▷ Educație experiențială în natură. Luminița Tănăsie - Centrul SCHUBZ © Alina Ioniță

Filmele sunt realizate în colaborare cu [NTD Film](#) în perioada 2018-2023, din diferite surse de finanțare, iar interviurile sunt publicate pe pagina de blog a Fundației ProPark.

Cele 10 episoade vorbesc despre conservarea naturii, din prisma unor ocupații reprezentative precum cele de: ranger într-o arie naturală protejată, ihtiolog specializat în studiul și conservarea speciilor de pești, de ornitolog specializat în studiul și conservarea speciilor de păsări, de specialist în studiul și conservarea speciilor de lilieci, director al unei administrații de parc național, biolog al unui parc național, inginer silvic activ în domeniul conservării naturii, educator pentru natură, cercetător științific, împreună cu cea de specialist în turismul ecvestru și terapia asistată de animale.

EXPERIENȚE INEDITE, PERSPECTIVE AUTENTICE

Activitățile pe care cei care își dedică munca înțelegerii și protejării naturii le desfășoară sunt variate și complexe, implicând uneori experiențe inedite. De la scufundările în peșteri pentru înregistrarea ultrasunetelor emise de coloniile de lilieci, la monitorizarea acustică a speciilor de păsări nocturne în nopțile de iarnă, cățărarea în arbori pentru inelarea puilor de păsări răpitoare sau parcurgerea în timpul iernii, a celor mai sălbatice zone montane, în căutarea urmelor de animale – sunt doar câteva dintre activitățile inedite, care necesită curaj, dedicare și anduranță.

Alte activități, precum cercetarea pajiștilor cu arbori seculari pentru înțelegerea funcționării sistemelor social-ecologice tradiționale,

presupun o înaltă specializare, răbdare, rigoare, pasiune, crearea unei conexiuni cu comunitățile locale, o abordare interdisciplinară și holistică.

Totodată, conceperea unor experiențe de interpretare a naturii care stimulează cognitiv, senzorial și emoțional, precum și dezvoltarea unor programe cu rol terapeutic pentru copii cu

„Între pilonii importanți ai societății, protecția mediului este poate cel mai important, pentru că fără el nu avem un viitor”.

Mihai Zotta, director conservare, Fundația Conservation Carpathia

dizabilități neuromotorii, prin interacțiunea cu natura, sunt expresia compasiunii, a empatiei, a capacității de a dăru pentru a face bine și a unui spirit vizionar.

Satisfacția profesională în acest domeniu nu este, de obicei, cuantificabilă imediat.

Uneori se exprimă prin rezultate concrete, cum sunt: creșterea populației unei specii, reconstrucția unui habitat degradat, modificarea unor comportamente sociale în direcția sustenabilității. Alteori, se manifestă în moduri subtile: un proces de vindecare sau ameliorare a unei afecțiuni medicale severe declanșat de

contactul cu natura, o încredere crescută în știință sau o vocație trezită în rândul unor elevi.

Fiecare interviu ne-a oferit teme de reflecție privind viitorul conservării, conexiunea noastră cu natura, ingredientele de succes în munca din acest domeniu, echilibrul dintre viața personală și cea profesională. La intersecția dintre cuvintele, faptele și atitudinile protagoniștilor se întrevăd valori fundamentale precum: perseverența, bunătatea și generozitatea, colaborarea și comunicare eficientă în condiții de stres sau

incertitudine, autenticitatea, deschiderea către învățarea continuă și convingerea că grija față de natură reprezintă un pilon esențial pentru viitorul sustenabil al societății.

Vă invităm să descoperiți înțelepciunea autentică și amprenta personală a fiecărui protagonist, vizionând seria de filme de pe [canalul de YouTube](#) al Fundației Propark și interviurile publicate pe [blogul organizației](#).

„Rezultatul muncii noastre de ranger se vede în timp, după ani și ani. Satisfacția că n-am muncit degeaba – asta este ceea ce mă motivează să merg mai departe în meserie”.

Dan Grigoroaea, ranger, Administrația Parcului Național Călimani

INVITAȚIE LA REFLECȚIE PERSONALĂ

Dragă cititorule, „Oameni pentru natură” îți propune o reflecție asupra valorii celor împreună cu care lucrezi la îndeplinirea unui vis profesional, a celor cu care petreci poate mai mult de o treime din timpul tău.

Munca din domeniul conservării naturii, implică adesea un context solicitant, un ritm accelerat, schimbări neprevăzute, numeroase limitări. În acest context ne facem mult prea rar timp pentru a reflecta la munca noastră, sau pentru a ne exprima recunoașterea și aprecierea față de ceilalți. Te invităm, așadar, să-ți faci timp pentru a observa, pentru a asculta, atât în interior cât și în exterior, pentru a găsi sau regăsi inspirație și motivație.

- Gândește-te la munca ta, la parcursul tău profesional. Ce te-a motivat să pășești și să rămâi pe acest drum? Ce te motivează să continui în momentele dificile?
- Observă cu atenție și curiozitate munca colegilor tăi, ascultă-le povestea, recunoaște-le contribuția și autenticitatea.
- Creează spații de dialog și împărtășire a poveștilor de viață, a experiențelor profesionale inspiraționale în contextul în care activezi.
- Exprimă-ți admirația, recunoștința și aprecierea, susține dezvoltarea colegilor și colaboratorilor tăi. Asta îți va face, implicit, munca mai ușoară și mai plăcută.
- Și nu în ultimul rând, susține apropierea oamenilor de natură.

◁ Munca de teren este absolut necesară în cercetarea sistemelor social-ecologice. Platoul Breite © Alina Ioniță

POVESTEA „OAMENI PENTRU NATURĂ” CONTINUĂ

„Oameni pentru natură” continuă, cu intenția de a aduce în prim-plan pe cei care, indiferent de domeniul în care activează, contribuie semnificativ la conservarea naturii și la crearea de punți între natură și oameni. Dacă ai o poveste relevantă și inspirațională din activitatea ta sau a colegilor tăi, te invităm să devii parte din inițiativa „Oameni pentru natură”.

Contactează-ne pe adresa office@propark.ro și hai să spunem povestea împreună!

VĂ MULȚUMIM!

Cu această ocazie le mulțumim tuturor protagoniștilor „Oameni pentru natură”, care au avut curajul și generozitatea de a-și împărtăși povestea, care și-au făcut timp pentru realizarea filmelor. Le mulțumim, de asemenea, finanțatorilor, tuturor celor care au participat la filmări, echipei NDT Film (Cosmin Dumitrache și Dan Dinu), Luminiței Tănăsie și Elizei Marin - care au realizat interviurile pentru pagina de blog, Roxanei Iordăchescu, care a asigurat, cu entuziasm, managementul de proiect, Laurei Istrate și organizațiilor care ne-au sprijinit în realizarea filmelor.

„Provocările sociale, economice
și ecologice în peisajele culturale
merg mână în mână. Nu putem
să protejăm eficient natura
ignorând economia și societatea,
nu putem face dezvoltare
economică durabilă ignorând
capitalul natural. Dar și viața
culturală a comunității locale nu
poate fi dezvoltată fără a include
și peisajul foarte bogat în valori
naturale”.

Tibor Hartel

Conf. Dr. Facultatea de Știința și Ingineria
Mediului, Universitatea Babeș-Bolyai

Stejarul secular de la Mercheașa © Dan Dinu

SOLUȚII LOCALE PENTRU PROBLEME GLOBALE

restaurarea ecosistemelor de turbărie din România

ANA-MARIA POP & RĂZVAN BĂȚINAȘ

Ecosistemele de turbărie sunt recunoscute, pe plan mondial, prin furnizarea unor servicii ecosistemice precum înmagazinarea de carbon, biodiversitate, servicii turistice, reglarea apei, repere identitare etc. (Byg et al., 2017). Însă, multe dintre acestea au fost afectate, de-a lungul timpului, de o serie de presiuni antropice (drenări, suprapășunare, exploatarea turbei, specii invazive etc.). La ora actuală, peste 80% din suprafața ecosistemelor de turbărie din Europa, fie că vorbim de state nord-vestice și nordice (Irlanda, Germania, Olanda, Austria, Danemarca) sau de țări din Estul Europei precum Albania, Croația, Republica Moldova, Polonia, România, Serbia sau Slovacia (Tanneberger et al., 2021), este degradată.

Conservarea acestor zone umede este reflectată într-o serie de acorduri și politici internaționale precum Convenția RAMSAR, Deceniul Națiunilor Unite pentru restaurarea ecosistemelor, Regulamentul UE privind restaurarea naturii. Prevăzut pentru intervalul 2021 - 2030, *Deceniul pentru restaurarea ecosistemelor* reprezintă o inițiativă globală menită să protejeze și să refacă ecosistemele degradate în beneficiul oamenilor și naturii. Acest deceniu coincide cu termenul limită pentru Obiectivele de Dezvoltare Durabilă și este considerat o perioadă critică pentru a evita schimbările climatice catastrofale (United Nations, 2019). Pe de altă parte, *Regulamentul privind restaurarea naturii* este un act legislativ, adoptat în 2024, ce are drept țintă restaurarea

a cel puțin 30% din ecosistemele terestre și marine precare din UE, până în 2030, și a celor degradate până în 2050. Într-o primă instanță vor avea prioritate ecosistemele ce se suprapun cu siturile Natura 2000. Fiecare stat membru va fi obligat, prin adoptarea unor Planuri naționale de restaurare, să monitorizeze îndeplinirea obiectivelor propuse vizând menținerea biodiversității ecosistemelor restaurate (Parlamentul European și Consiliul Uniunii Europene, 2024).

ECOSISTEMELE DE TURBĂRIE DIN ROMÂNIA ÎN VIZORUL AUTORITĂȚILOR NAȚIONALE

Este consemnat în literatura de specialitate că, la nivel global, turbăriile drenate eliberează în atmosferă aproximativ 0,5 gigatone de CO² (Joosten, 2010), ceea ce devine extrem de important în contextul politicilor de mediu actuale ce vizează asigurarea neutralității climatice.

O altă notă de particularitate pe care o au turbăriile derivă din biodiversitatea complexă și unică deținută. Ca habitate caracteristice, menționăm prezența habitatelor 7110*. Tinoave bombate active [Active raised bogs], 91D0*. Turbării cu vegetație forestieră [Bog woodland], 7140. Mlaștini turboase de tranziție și turbării mișcătoare [Transition mires and quaking bogs], 7230. Mlaștini alcaline [Alkaline fens] etc.

◀ Stăvilar natural, creat din lemne și căptușit cu pământ, amplasat la Tinovul Ic Ponor. Lucrarea a presupus crearea unui baraj natural pentru menținerea unui buget hidric optim al turbăriei. © NWPEAT

◀◀ Molhașurile de la Izbuțe, Parcul Natural Apuseni © Dan Dinu

ANA-MARIA POP
cercetător

Perfecționistă, receptivă la noi provocări și experiențe, activează ca cercetător științific în cadrul Centrului de Geografie Regională, Facultatea de Geografie, Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca. Este pasionată de explorarea relației dintre oameni, comunitățile locale și mediul lor de viață, fie el natural sau construit, și se regăsește într-o căutare permanentă de noi instrumente, tehnici și metode pentru a surprinde cât mai bine percepțiile, atitudinile și comportamentele comunităților locale.

RĂZVAN-HORAȚIU BĂȚINAȘ
lector universitar

Este lector în cadrul Departamentului de Geografie Fizică și Tehnică din cadrul Facultății de Geografie a Universității Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca. Principalele preocupări de cercetare sunt legate de domeniul hidrologiei, turismului și calității mediului. A activat în diverse proiecte și contracte de cercetare cu tematică pe domeniul conservării naturii, calității apei, amenajării teritoriale și urbane. Este o persoană sociabilă, cu afinități pentru natură, fotografie, sport și activități în aer liber.

Director al proiectului: Restaurarea zonelor umede și a turbăriilor din Regiunea de Nord-Vest ([NWPEAT](#))

Flora este reprezentată de cormofite specifice turbăriilor dominante și codominante: *Eriophorum vaginatum*, *Empetrum nigrum*, *Carex pauciflora*, *Vaccinium oxycoccos* ssp., *Microcarpum*, *Andromeda polifolia*, *Betula pubescens*, *Dactylorhiza cordigera*, unele rare de interes conservativ (*Drosera rotundifolia*, *Pedicularis limnogenae*) și de briofite, precum *Sphagnum contortum*, *S. compactum*, *S. acutifolium*, *S. fuscum*, *S. subbicolor*, *S. squarrosum*.

În cazul României, prima lucrare menită să evidențieze diversitatea ecosistemelor de turbărie și, totodată complexitatea de provocări pe care acestea le pot genera, îi aparține academicianului Emil Pop, respectiv lucrarea *Mlaștinile de turbă din Republica Populară Română* (1960). Consemnările acestuia au stat și la baza unui proiect mai amplu de cartare a acestor ecosisteme (2015), unde un grup de cercetători afiliați Institutului de Biologie al Academiei Române, prin proiectul „Strategii de

„Turbăriile drenate eliberează în atmosferă aproximativ 0,5 gigatone de CO².”

restaurare a ecosistemelor de turbărie degradate din România (PeatRO)”, a cartat 218 turbării. Acest demers a stat, ulterior (2020), la baza lansării primului Program Național de restaurare a turbăriilor degradate din România (Programul RO-Mediu), gestionat de Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor. În cadrul apelului de proiecte

menționat anterior, componenta Ecosisteme și biodiversitate, a fost vizată îmbunătățirea

◁ Gard semi-perimetral, realizat din stâlpi de lemn tratat, amplasat la Tinovul Bălileasa. Lucrarea a presupus realizarea unei împrejurări din lemn din rășinoase, curățat de coajă, carbonilizat, având drept scop reducerea / eliminarea pășunatului intensiv. © NWPEAT

▷ Panou de informare, realizat din lemn, amplasat la Tinovul Iezerul Mare (Hărnicștilor). Lucrarea a presupus crearea și montarea unui panou de informare, cu dimensiunile de 2000x1000 mm. Scopul acestei lucrări a constat în creșterea vizibilității turbăriei. © NWPEAT

stării a 45 de ecosisteme de turbărie degradate, afectate predominant de desecări (antropică și/ sau naturală), prin lucrări de restaurare specifice. Lansarea acestui program a fost posibilă datorită sprijinului Mecanismului Financiar al Spațiului Economic European SEE 2014-2021.

SOLUȚII LOCALE DE RESTAURARE A TURBĂRIILOR

Unul din cele câteva proiecte de restaurare națională a zonelor umede și a turbăriilor, implementate în perioada 2022-2024, l-a constituit și proiectul *Restaurarea zonelor umede și a turbăriilor* din Regiunea de Nord-Vest ([NWPEAT](#)). Scopul proiectului a constat în restaurarea a 10 zone umede din Regiunea de Nord-Vest (Băținaș et al., 2024). Acestui obiectiv principal i-a fost asociată creșterea gradului de informare, promovare și conștientizare a publicului larg, mai ales a comunităților locale, privind beneficiile ecosistemelor de turbărie, mai puțin cunoscute la nivel național și local. Toate cele 10 zone umede restaurate, localizate în câteva areale predominant montane (Tinovul Ic Ponor, Bihor; Tinovul Hărnicștilor, Maramureș; Tinovul La Poduri, Cluj) sau chiar colinare (Mlaștina de la Iaz, Sălaj) sunt turbării afectate de drenaj și suprapășunat.

Prin proiectul NWPEAT s-a făcut recurs la **utilizarea unor cunoștințe locale și tradiționale**, menite să îmbunătățească starea turbăriilor și să nu afecteze alte specii sau habitate aflate în proximitate. Comunitățile locale, principalii beneficiari ai acestor lucrări de restaurare, au fost

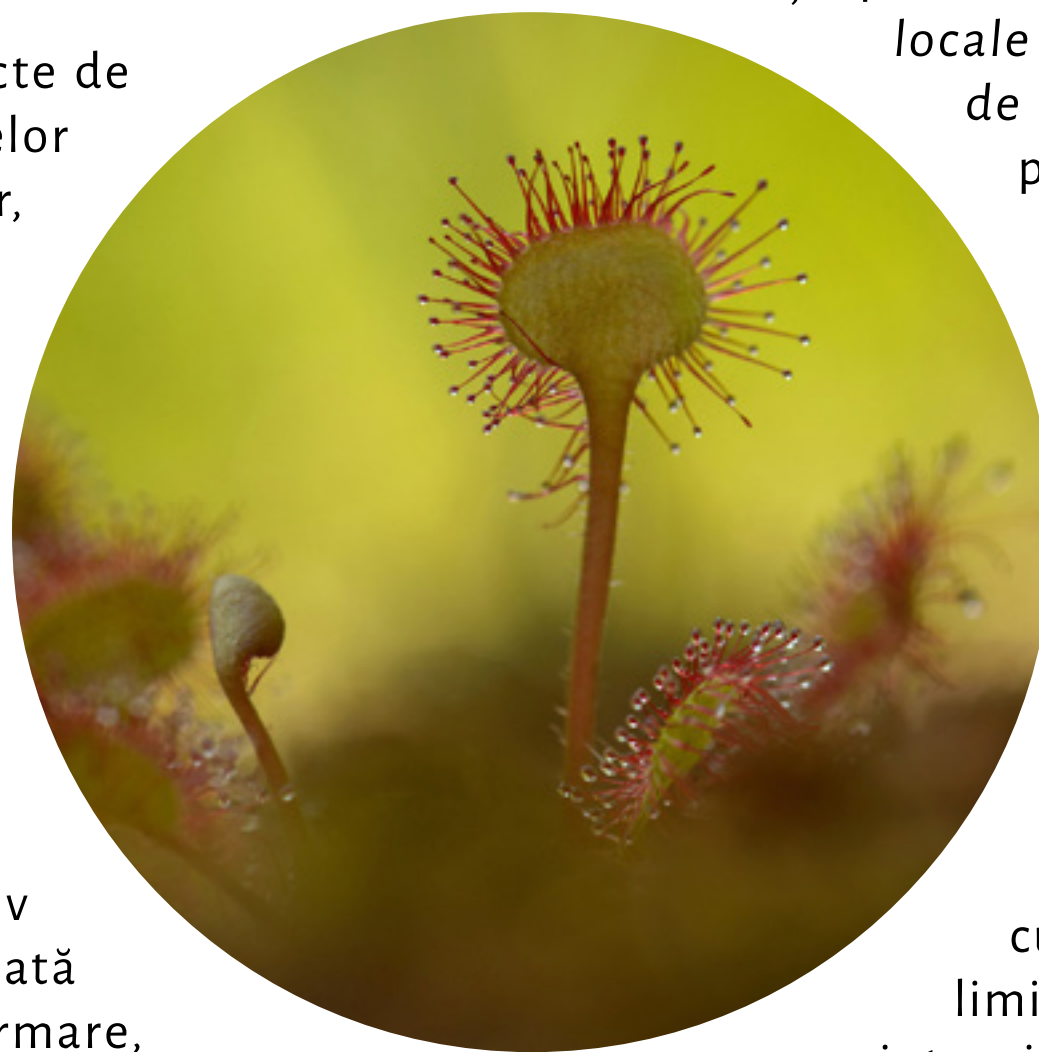
implicate, prin anumiți reprezentanți (persoane fizice sau juridice), și pe parcursul implementării intervențiilor. Lucrările s-au materializat într-un mod a) *de execuție a lucrărilor manual, non-invaziv în zonele umede, majoritatea arii protejate, prin aportul unor profesioniști locali, cu experiență în prelucrarea lemnului într-un mod tradițional și sustenabil (cum este în cazul creării împrejmuirilor din lemn și a potecilor tematice)* și prin b) *utilizarea unor elemente locale și naturale pentru lucrările de restaurare efectuate (lemn, piatră, mușchi), provenite din cuprinsul zonelor umede.*

Rezultatele obținute s-au materializat în crearea unor obiective de investiție sustenabile, ce pot fi replicate în orice areal cu presiuni similare, respectiv: 15 stăvilare pentru reglarea regimului hidric, 4 garduri, cu lungimi diferite pentru limitarea activității de pășunat intensiv, 10 panouri de informare și 2 poteci tematice, ultimele două create pentru valorificarea turistică sustenabilă a celor 10 zone umede.

△ Roua cerului, plantă carnivoră. © Dan Dinu

▷ Poteci tematice, create din grinzi de stejar, amplasate la Tinovul Iezerul Mare (Hărnicștilor) și Tinovul La Poduri. Lucrarea a presupus crearea și montarea unei poteci menită să crească vizibilitatea turbăriei și să ofere o alternativă ecologică de valorificare turistică a acesteia.

© NWPEAT

BIBLIOGRAFIE

Bătinaș R., Pop A-M., Halley D. (2024). Ghid de restaurare a zonelor umede și a turbăriilor din Regiunea de Nord-Vest, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca.

Byg A., Martin-Ortega J., Glenk K., Novo P. (2017). Conservation in the face of ambivalent public perceptions – The case of peatlands as ‘the good, the bad and the ugly’, Biological Conservation, 206, 181-189, <https://doi.org/10.1016/j.biocon.2016.12.022>.

Joosten H. (2010). The Global Peatland CO2 Picture. Peatland status and drainage related emissions in all countries of the world, Greifswald University, Wetlands International, Ede.

Parlamentul European și Consiliul Uniunii Europene (2024). Regulamentul nr. 1991/2024 privind restaurarea naturii și de modificare a Regulamentului (UE) 2022/869 (Text cu relevanță pentru SEE), Monitorul Oficial al României din 18.08.2024.

Pop E. (1960). Mlaștinile de turbă din Republica Populară Română, Editura Academiei Republicii Populare Române, București.

Tanneberger F., Moen A., Barthelmes A., Lewis E., Miles L., Sirin A., Tegetmeyer C., Joosten H. (2021). Mires in Europe-Regional Diversity, Condition and Protection. Diversity, 13, 381. <https://doi.org/10.3390/d13080381>.

United Nations (2019). Resolution adopted by the General Assembly on 1 March 2019. United Nations Decade on Ecosystem Restoration (2021–2030). <https://documents.un.org/doc/undoc/gen/n19/o6o/16/pdf/n19o6o16.pdf?token=tgll9F52WNllcn9lFR&fe=true>.

▷ Molhașurile de la Izbuce, Parcul Natural Apuseni © Dan Dinu

ECHIPA

biosferis

Revista noastră este un efort de echipă.

Mulțumim pentru implicare!

ECHIPA DE REDACȚIE

PAUL HAC
ERIKA VAIDA BELA
ROXANA IORDĂCHESCU
MARA BULEA
LAURA MARIA FLORESCU
SEBASTIAN CĂTĂNOIU

CONSILIUL TEHNIC

DAN HULEA
ERIKA VAIDA BELA
PAUL HAC
SILVIU CHIRIAC
TAMAS PAPP

GRAFICĂ & DESIGN

DAN DINU

FOTOGRAFI

ALINA IONIȚĂ
DAN DINU
DANIEL HAȘIEGAN
FLORENTINA TÎLVÎC
GABI RUSU
GAVIN THURSTON
MIRCEA MUNTEANU
MIRCEA SASU
ZOLTÁN NAGY

AUTORI ARTICOLE

ALINA IONIȚĂ
AMALIA DUMBRAVĂ
ANA-MARIA POP
CRISTINA MUNTEANU
PAUL HAC
RĂZVAN BĂTINAȘ

Abonează-te

Dacă vrei să primești următoarele numere ale revistei,
te așteptăm să te înregistrezi pe link-ul de mai jos

ABONAMENT BIOSFERIS

Implică-te

ALEGE O TEMĂ IMPORTANTĂ PENTRU TINE
ȘI RELEVANTĂ PENTRU REVISTĂ

RESPECTĂ
FORMATUL CERUT

ILUSTREAZĂ ARTICOLUL
CU IMAGINI DE CALITATE

TRIMITE VARIANTA FINALĂ
PENTRU FEEDBACK

FII DESCHIS LA SUGESTII
ȘI RECOMANDĂRI

FII ORIGINAL
ȘI CREATIV

◁ Rinocer negru și cimpanzeu
▷ Senja, Norvegia © Dan Dinu (toate
imaginile)

CONTACT

biosferis

revista.biosferis@gmail.com
www.propark.ro/biosferis
str. Lungă nr 175, Brașov

Vrei să publici un articol?

Iată care sunt pașii de urmat:

1

Asigură-te că articolul este relevant pentru
îmbunătățirea managementului ariilor
naturale și conservarea biodiversității.

2

Scrie articolul în format Word și încearcă să
nu depășești 1.500 de cuvinte.

3

Dacă nu ai fotografii cu care să ilustrezi
articolul, echipa de redacție și partenerii de
la Forona vor încerca să te ajute.

4

Articolul trebuie trimis la adresa
revista.biosferis@gmail.com. Dacă este
cazul, vei primi recomandări pentru ajustare.

5

Consiliul Tehnic al revistei va analiza
articolul și va decide dacă acesta
poate fi publicat.

6

Trimite doar articole
originale, care nu au mai fost
publicate în altă parte.

ISSN 2784 – 255X

biosferis

biosferis

VĂ MULȚUMIM CĂ NE-AȚI CITIT!

„Lupta pentru conservarea naturii va continua la nesfârșit.

Face parte din bătălia universală dintre bine și rău.”

JOHN MUIR